



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 50/2010-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. februára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. D., P., zastúpeného advokátkou JUDr. L. F., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní sp. zn. 1 Co 82/2009 a jeho rozsudkom zo 17. júna 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. D. odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2009 doručená sťažnosť Ing. J. D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 1 Co 82/2009 a jeho rozsudkom zo 17. júna 2009.

Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 10 C 56/2008-149 z 21. októbra 2008 rozhodol o návrhu sťažovateľa na určenie neplatnosti výpovede a návrh sťažovateľa zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ 3. novembra 2008 odvolanie, ktorým sa domáhal zrušenia rozsudku a vrátenia veci súdu prvého stupňa na nové konanie, alternatívne zmeny prvostupňového rozhodnutia v prospech sťažovateľa.

O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 1 Co 173/08 z 18. decembra 2008 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Okresný súd vo veci opätovne rozhodol rozsudkom č. k. 10 C 56/2008-239 z 20. marca 2009, ktorým návrh sťažovateľa zamietol.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 Co 82/2009 zo 17. júna 2009 potvrdil odvolaním sťažovateľa napadnutý rozsudok okresného súdu s výnimkou jeho výroku o trovách.

Vo svojom rozhodnutí sa krajský súd podľa názoru sťažovateľa *«nezaoberal námietskami sťažovateľa, v ktorých sťažovateľ poukazuje na rozhodnutie NS ČR č. 21Cdo 2318/2005 a rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo 109/2004 právne argumentoval proti dôvodom uvedeným v rozhodnutí súdu I. stupňa, odvolací súd prevzal odôvodnenie súdu I. stupňa v celom rozsahu, pričom však bez toho, aby sa sťažovateľ mohol k veci vyjadriť a prípadne uplatňovať ďalšie procesné práva, na str. 12 ods. 2 uviedol: „Navyše miesto vedúceho personálno-mzdového odboru sa obsadzuje vo forme výberového konania tzn., že nejde o také miesto, ktoré by bolo možné hneď bez ďalšieho ponúknuť ako miesto voľné.“ Bez akéhokoľvek ďalšieho podrobnejšieho zdôvodnenia a bez možnosti zaujať k tejto skutočnosti stanovisko sťažovateľa, keď mu odvolacím súdom nebolo zaslané vyjadrenie žalovaného k odvolaniu (a to aj napriek tomu, že odvolanie sťažovateľa žalovanému na vyjadrenie bolo predložené), bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 237 písm. f) O. s. p. a tým mu bolo odňaté aj právo na spravodlivý proces.»*

K obsahu sťažnosťou napadnutého rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Co 82/2009 zo 17. júna 2009 sťažovateľ ďalej namietal skutočnosť, že „konajúci súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že evidentne voľné pracovné miesto nie je miesto vhodné pre sťažovateľa (a to aj napriek tomu, že to v zmysle ustanovení zákonníka práce bolo miestom zodpovedajúcim jeho zdravotnému stavu, schopnostiam a kvalifikácii) z dôvodu jeho obsadzovania vo forme výberového konania, pričom k takémuto stanovisku súd dospel bez akéhokoľvek ďalšieho zdôvodnenia a v rozpore s príslušnými hmotnoprávnymi predpismi. Takéto rozhodnutie odvolacieho súd je preto potrebné považovať za rozhodnutie svojvoľné, bez akejkoľvek právnej argumentácie a opory v platnom právnom predpise a v rozpore s princípom riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúceho z čl. 46 a nasl. Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.“.

Okresný súd, ako aj krajský súd svojimi rozhodnutiami podľa názoru sťažovateľa tolerovali konanie sťažovateľovho zamestnávateľa, ktorým „došlo k diskriminácii sťažovateľa a jeho znevýhodneniu v porovnaní s ostatnými zamestnancami, ktorým v spore žalovaný zamestnávateľ ponúkol vhodné pracovné miesta“, čím malo zároveň dôjsť k „porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania zamestnávateľa so zamestnancami...“. Za neakceptovateľné považuje sťažovateľ to, „aby konajúce súdy bez akéhokoľvek konkrétneho zdôvodnenia vôbec rozhodli o tom, že voľné pracovné miesto nie je vhodným pracovným miestom pre sťažovateľa, ktorý pre vykonávanie funkcie deklarovanej ako voľné pracovné miesto (čo z odôvodnení rozsudkov oboch súdov vyplýva) splňal všetky predpoklady tak, ako to majú na mysli príslušné ustanovenia Zákonníka práce.“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu upravené v Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo na spravodlivé súdne konanie sťažovateľa upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 1Co 82/2009 zo dňa 17.06.2009 porušené a sťažovateľovi bola odňatá možnosť konať pred súdom.“

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co 82/2009 zo dňa 17.06.2009 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.“

3. Sťažovateľovi J. D. sa priznáva náhrada trov konania za dva úkony právnej pomoci vo výške 292,38 €, ktoré je Krajský súd v Prešove povinný uhradiť na účet advokátky JUDr. L. F., so sídlom P., do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu SR. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 Co 82/2009 zo 17. júna 2009.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Podstata námietok sťažovateľa spočíva v tom, že rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý mu predchádzal, mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa sťažovateľa krajský súd ako súd odvolací rozhodol o jeho odvolaní na základe tvrdenia odporcu obsiahnutého v jeho vyjadrení k odvolaniu sťažovateľa. Ku skutočnosti, ktorú sťažovateľ považuje za „*novú a pre sťažovateľa nepredvídateľnú a prekvapivú*“, nemohol zaujať stanovisko, keďže vyjadrenie odporcu k odvolaniu mu nebolo krajským súdom doručené. Ďalšiu námietku sťažovateľa predstavuje tvrdenie, že krajský súd svoje rozhodnutie založil na ničím nepodloženom závere o nevhodnosti voľného pracovného miesta pre sťažovateľa.

Podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 102/04, II. ÚS 31/00, III. ÚS 302/08) odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom i k právnej stránke veci a pod). Z obdobných právnych názorov vychádza aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) (napr. rozhodnutia sp. zn. 5 Cdo 102/01 z 27. septembra 2001 alebo sp. zn. 5 Cdo 93/2000 z 25. októbra 2000).

Znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré by inak mohol účastník pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený, je vadou konania v zmysle § 237 písm. f) OSP. Takáto vada zakladá prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, pričom dovolací súd musí na ňu vždy prihliadnuť.

Z uvedeného vyplýva, že medzi namietaným nedostatkom postupu krajského súdu v konaní sp. zn. 1 Co 82/2009 a jeho rozsudkom zo 17. júna 2009 a odňatím možnosti konať pred súdom z hľadiska § 237 písm. f) OSP nie je taká absencia súvislosti, ktorá by vylučovala uplatnenie tejto námietky ako dovolacieho dôvodu, a tým vylúčila právomoc dovolacieho súdu. Naopak, z viacerých prednesov sťažovateľa v odôvodnení je zrejmé, že zásadná námietka sťažovateľa je obsahovo totožná s dovolacím dôvodom vyplývajúcim z citovaného ustanovenia § 237 písm. f) OSP a v prípade podania dovolania by to bol práve dovolací súd, ktorý by bol príslušný na meritórne prerokovanie námietok sťažovateľa a ktorý by o ich oprávnenosti v konečnom dôsledku rozhodol. Na základe podaného dovolania by bol najvyšší súd v súlade so znením § 242 ods. 1 OSP po pripustení dovolania príslušným na preskúmanie napadnutého rozhodnutia nielen z dôvodov podľa § 237 písm. f) OSP, ale tiež z hľadiska ďalších dovolacích dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 OSP, ktoré je možné identifikovať v námietkach sťažovateľa, najmä pokiaľ ide o tvrdenú svojvoľnosť a arbitrárnosť rozhodnutia. Tieto námietky spočívajúce v tvrdení nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom sťažovateľ uplatnil v podnete na podanie mimoriadneho dovolania podanom „*k rukám generálneho prokurátora SR*“ 18. septembra 2009.

Z obsahu podanej sťažnosti, ako aj z jej príloh nevyplýva skutočnosť, že sťažovateľ proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Co 82/2009 zo 17. júna 2009 podal dovolanie, preto ústavný súd dospel k záveru, že posúdenie námietky sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď sa sťažovateľ neobrátil na príslušný dovolací súd, t. j. nepodal dovolanie, hoci ho podať mohol, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov.

Nevyužitie tejto zákonnej možnosti účinnej ochrany základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie až

vtedy, ak fyzická osoba (alebo právnická osoba) nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv (IV. ÚS 413/04).

Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd, tak ako sú uvedené v druhej hlave ústavy, nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (napr. I. ÚS 42/00).

Podľa svojej stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (mutatis mutandis I. ÚS 85/97, I. ÚS 89/97).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami, ktoré v nej sťažovateľ nastolil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. februára 2010